

Αντιγόνη: το ερώτημα

Τόμ. 5, Αρ. 9-10 (2025)

Αντιγόνη: το ερώτημα, Ιανουάριος - Δεκέμβριος 2025

Εκδοτικό σημείωμα

Συντακτική Επιτροπή

doi: [10.12681/antig.44341](https://doi.org/10.12681/antig.44341)

Copyright © 2026, Αντιγόνη: το ερώτημα

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Εκδοτικό Σημείωμα

Editorial

Το παρόν τεύχος του περιοδικού της ΕΕΜΕΚΕ «Αντιγόνη: το ερώτημα» είναι πολλαπλά επετειακό: Το 2025 η ΕΕΜΕΚΕ έκλεισε 10 χρόνια λειτουργίας και το περιοδικό μας πέντε χρόνια κυκλοφορίας. Ταυτόχρονα πέρασαν 40 χρόνια από την έκδοση του του «Δελτίου Εγκληματολογικής Ενημέρωσης» τον Δεκέμβριο του 1985, του πρώτου περιοδικού με αποκλειστικά εγκληματολογικό περιεχόμενο στην Ελλάδα, στην οποία συμμετείχαν κάποια από τα ιδρυτικά μέλη της ΕΕΜΕΚΕ και της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Αντιγόνη» στα πρώτα τους βήματα ως τελειόφοιτοι και πτυχιούχοι (ο Νίκος Κουλούρης και αργότερα η Σοφία Βιδάλη). Το «Δελτίο Εγκληματολογικής Ενημέρωσης» μετονομάστηκε σε «Έγκλημα και Κοινωνία. Εγκληματολογικές προσεγγίσεις». Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκαν συνολικά 10 τεύχη και η έκδοση σταμάτησε τον Δεκέμβριο του 1987. Έτσι, εκτός των άλλων, αφιερώνουμε σε εκείνη την προσπάθεια την αναδημοσίευση εδώ του εξωφύλλου πρώτου και του τελευταίου τεύχους του περιοδικού εκείνου που έχουν αξία και για τις θεματικές που πραγματεύονταν τότε.

Έκτοτε η Εγκληματολογία καθιερώθηκε σε όλα σχεδόν τα Πανεπιστήμια της χώρας και δημιουργήθηκαν νέα εργαστήρια και επιστημονικές εταιρείες στο αντικείμενο, με τις δικές τους εκδόσεις. Ειδικότερα, από το 2015 που ιδρύθηκε, η ΕΕΜΕΚΕ έχει μια σημαντική, κατά τη γνώμη μας, επιστημονική δραστηριότητα και συνεπή παρέμβαση, μέσω δημόσιων εκδηλώσεων και παρεμβάσεων για το ποινικό φαινόμενο εν γένει. Εκτός από τα δύο συνέδρια που έχει διεξάγει, τις εκδηλώσεις και ημερίδες και το ενημερωτικό δελτίο «Εγκληματολόγοι», η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης του Εγκλήματος και του Κοινωνικού Ελέγχου ανέλαβε την πρωτοβουλία να εκδώσει ένα περιοδικό κριτικής προσέγγισης στην Εγκληματολογία και στο Ποινικό πρόβλημα: το περιοδικό «Αντιγόνη: το ερώτημα» που οι αναγνώστες έχουν «ανά χείρα» ή στις θόνες τους. Είναι η πρώτη σχετική συστηματική προσπάθεια για τον επιστημονικό διάλογο και τη δημοσίευση ερευνών στο πεδίο της Κριτικής Εγκληματολογίας και όχι μόνο. Ήδη το περιοδικό δημοσιεύεται συστηματικά δύο φορές το χρόνο από το 2021 και κυκλοφορούν 8 τεύχη του. Το παρόν τεύχος, τις σελίδες του οποίου θα διατρέξουν και θα μελετήσουν οι αναγνώστες, είναι διπλό (τ. 9 και 10) και καλύπτει το έτος 2025. Επιπλέον, χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη καινοτομία: εκδίδεται πρώτη φορά σε ηλεκτρονική ανοικτή έκδοση και παρέχει την απρόσκοπτη πρόσβαση στην ύλη του σε όποιον /α ενδιαφέρεται για αυτό.

Πριν προχωρήσουμε στη συνοπτική παρουσίαση των κειμένων του τεύχους, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τις εκδόσεις ΤΟΠΟΣ και ειδικότερα την κ. Σεβαστή Μπούμπαλου και τον κ. Βαγγέλη Γεωργακάκη. Τόσο οι ίδιοι όσο και οι συνεργάτες του πλαισίωσαν όλο αυτό το διάστημα την έκδοση της Αντιγόνης, μας βοήθησαν και μας εμπύχωσαν να συνεχίσουμε, αναλαμβάνοντας εκτός από την έκδοση και την φιλολογική επιμέλεια. Επίσης οι εκδόσεις ΤΟΠΟΣ μας έδωσαν την άδεια να χρησιμοποιήσουμε και να αναρτήσουμε στην παρούσα ηλεκτρονική πλατφόρμα του περιοδικού τα παλαιότερα τεύχη της έκδοσης. Έτσι, οι αναγνώστες

μας θα έχουν τη δυνατότητα να έχουν ελεύθερη πρόσβαση και στα παλαιότερα τεύχη του περιοδικού. Είμαστε επομένως ιδιαίτερα ευγνώμονες για αυτό.

Επίσης πολλές ευχαριστίες οφείλουμε στο προσωπικό του ΕΚΤ και ιδιαίτερα στην κ. Αποστολοπούλου και στον κ. Αλεξόπουλο για τη συνεχή διαθεσιμότητά τους να μας βοηθήσουν στην εξοικείωση με την πλατφόρμα, στην ανάρτηση κειμένων και σε κάθε τεχνικό ζήτημα.

Το παρόν τεύχος στην ενότητα «*Άρθρα- Μελέτες*» περιλαμβάνει κείμενα που δημοσιεύονται μετά από κρίση και που χαρακτηρίζονται από μία θεματική ποικιλία, με έμφαση στα εγκλήματα των ισχυρών και σε ειδικότερες μορφές τους. Περιλαμβάνει επίσης και κείμενα που πραγματεύονται άλλα θέματα που απασχολούν όχι μόνον την Κριτική Εγκληματολογία, αλλά συνιστούν κεντρικά προβλήματα του ποινικού φαινομένου.

Συγκεκριμένα, η ενότητα «*Άρθρα – Μελέτες*» ανοίγει με μια πρωτότυπη προσέγγιση της *Άννας Κασάπογλου* (Δρ. Εγκληματολογίας, ΤΚΠ, ΔΠΘ) για το πώς η Φεμινιστική Εγκληματολογία, ιδίως η Κριτική Φεμινιστική Εγκληματολογία με το θεωρητικό, επιστημολογικό και ερευνητικό της υπόβαθρο, αντιπαρατίθεται και αντιστέκεται στις θέσεις και την ιδεολογία της ακροδεξιάς ρητορικής και πρακτικής. Ένα διαφορετικό θέμα, αλλά συναφές με την επιστημονικοφάνεια που χαρακτηρίζει τις ακροδεξιές πολιτικές, πραγματεύεται το επόμενο κείμενο, του *Γιώργου Κόκκινου* (Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου) και της *Ουρανίας Γεωργοπούλου* (Διευθύντριας στο Ινστιτούτο Παστέρ) που αφορά τη Δυστοπία της Ευγονικής ουτοπίας. Η ευγονική, όπως γνωρίζουμε, αποτέλεσε τη βάση για τη συστηματική εξολόθρευση πληθυσμών και την τέλεση εγκλημάτων του κράτους, ενώ επηρέασε και επηρεάζει και σήμερα θεωρητικές τάσεις της θετικιστικής Εγκληματολογίας. Οι δύο συγγραφείς πραγματεύονται τις δύο κατηγορίες ευγονικής (θετικής και αρνητικής) που συνάπτεται με την αναβίωση των βιολογισμών στην εποχή μας, αναδεικνύουν τη χειραγώγηση πληθυσμών μέσω της ευγονικής στην ιστορία αυτής της επιστήμης και στη συνέχεια, υπογραμμίζουν την εξέλιξή της ως μέσου χειραγώγησης του πληθυσμού με τη μορφή βιοπολιτικού ελέγχου με δυστοπικό χαρακτήρα. Η επόμενη μελέτη στην ίδια ενότητα αφορά το έγκλημα των Τεμπών, όπως έχει διερευνηθεί στο κείμενο των *Στράτου Γεωργούλα* (Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Αντιπρύτανη), *Νίκου Πασσά* (Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Northeastern της Βοστώνης) και των *Χρήστου Κουρούτζα* και *Δημήτρη Παρασκευόπουλου* (Επίκουρων Καθηγητών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου). Αναλύονται πτυχές της κοινωνικής οργάνωσης των κρατικο-επιχειρηματικών εγκλημάτων με έμφαση στην κανονικοποίηση πρακτικών εξυπηρέτησης αλληλοτροφοδοτούμενων συμφερόντων σε συνδυασμό με την εφαρμογή νεοφιλελεύθερων πολιτικών και, μετά από έρευνα δευτερογενών πηγών, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, υπό το πρίσμα της κριτικής εγκληματολογίας, πρόκειται για έγκλημα που προκλήθηκε από την κρατικο-επιχειρηματική δραστηριότητα. Το επόμενο κείμενο της *Ειρήνης Ευθυμοπούλου* (Εφοριακού, ΜΑ ΠΕΔ του ΕΑΠ) πραγματεύεται επίσης τα εγκλήματα των ισχυρών ως γενική κατηγορία και θέτει το ζήτημα της ισχύος της αρχής της ισότητας όλων ενώπιον του νόμου. Η μελέτη διερευνά το οξύμωρο της συνύπαρξης της αρχής της

ισότητας, με την επιλεκτικότητα, τη μεροληψία και τους άνισους όρους αντιμετώπισης των εγκλημάτων των ισχυρών.

Η δεύτερη ενότητα του τεύχους περιλαμβάνει μία παρέμβαση στην επικαιρότητα, που αφορά το Σωφρονιστικό Σύστημα και τον υπερσυνωστισμό στις φυλακές. Το άρθρο του *Κώστα Κοσμάτου* (Αναπληρωτή Καθηγητή ΔΠΘ) αναδεικνύει την παρατηρούμενη αύξηση του αριθμού των κρατουμένων στα ελληνικά σωφρονιστικά καταστήματα, με βάση τα επίσημα στοιχεία της σωφρονιστικής στατιστικής και εξετάζει κριτικά τη συσχέτισή της με τις μεταβολές των Ποινικών Κωδίκων και την αυστηροποίηση των ποινών.

Τέλος η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει την πρώτη δημοσίευση ενός νέου διδάκτορα της Νομικής Σχολής του ΔΠΘ, του *Βασίλη Μπεζαιντέ*, που αφορά την έρευνά του για τη σχέση κακομεταχείρισης των ανηλίκων με την παραβατικότητα, που αποτέλεσε και θέμα της διδακτορικής διατριβής του.

Το τεύχος ολοκληρώνεται με δύο Βιβλιοκρισίες της *Σοφίας Βιδάλη* και του *Γιώργου Παπανικολάου* και με μια Βιβλιοπαρουσίαση που επιμελήθηκε ο *Κώστας Κοσμάτος*. Η πρώτη βιβλιοκρισία αφορά το βιβλίο των *Νίκου Παρασκευόπουλου* και *Κώστα Κοσμάτου* για τα ναρκωτικά και τις εξαρτήσεις, και η δεύτερη αναλύει το βιβλίο της *Αναστασίας Τσουκαλά* για την αστυνομική βία. Η βιβλιοπαρουσίαση αναφέρεται στον συλλογικό τόμο που περιλαμβάνει εισηγήσεις από το δεύτερο συνέδριο της ΕΕΜΕΚΕ με θέμα «Κοινωνική πραγματικότητα, κριτικός λόγος και ποινικό φαινόμενο», στον συλλογικό τόμο των *Μαργαρίτα Γασπαρινάτου* και *Ειρήνης Σταμούλη* για τα εγκλήματα των ισχυρών, στην έκδοση του *Δημήτρη Κόρου* για την ποινική επιλεκτικότητα και στο βιβλίο της *Ειρήνης Σταμούλη* για την Πολιτισμική Εγκληματολογία και το ποινικό φαινόμενο.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2025